

Euroopan köyhyyttä kokeneet koolla Brysselissä

Euroopan unionin köyhyyttä kokeneiden tapaaminen järjestettiin tänä vuonna seitsemättä kertaa Brysselissä 16.–17.5.2008. Vuoden 2008 alkupuoliskon EU-puheenjohtajamaan Slovenian ja Euroopan köyhyyden vastaisen verkoston (EAPN) järjestämään tapahtumaan osallistui delegaattina 126 köyhyyttä kokenutta ihmistä 26 eri EU-maasta.

Delegaattien lisäksi paikalla oli lähes sadan kokousedustajan joukko, joka koostui poliitikoista, virkamiehistä sekä kansalaisjärjestöjen edustajista.

Köyhyyttä kokeneiden tapaamisen tavoitteena on lisätä vuoropuhelua päätöksentekijöiden ja köyhyydestä kärsivien välillä. Kokousedustajat ovat valikoituneet Euroopan köyhyyserkoston kansallisten jäsenyhöteisöjen kautta. Valtaosa osallistujista oli EU-kansalaisia, joiden elämää köyhyys on tavalla tai toisella kosketellut.

Vuonna 2008 kaksipäiväinen seminaari koostui suuressa salissa järjestetyistä alustuksista sekä teemakohtaisesta ryhmätyöskentelystä.

Slovenian työministeri **Marjeta Cotman** totesi avauspuheenvuorossaan, että tavoitteet sosiaalisen ja oikeudenmukaisemman Euroopan luomiseksi tulisi yhä vahvemmin sisällyttää läpileikkaavaksi periaatteeksi kaikille politiikkasektoreille.

Seminaarin työryhmät muodostivat neljän teeman kokonaisuuden: yleishyödylliset palvelut, sosiaalipalvelut, vähimmäistoimeentulo sekä asuminen. Osallistujat käsitelivät teema-alueita käytännön arjesta uusien kokemustensa pohjalta.

Suomen delegaatio osallistui vähimmäistoimeentuloa käsitteeseen työryhmään. Delegaattit kokivat, että viimesijaisen sosiaalivun hakeminen tulisi tehdä yksinkertai-

semmäksi, läpinäkyvämmäksi sekä ihmisarvoa kunnioittavaksi. Keskustelu eri maiden edustajien välillä oli varsin vilkasta ja sujuvaa.

Lukuisat kokousedustajat toivat esiin avustusten hakemiseen liittyvän stigman. Stereotypia on, että sosiaaliavustusten hakijat leimataan laiskoiksi. Yksilöllisiin piirteisiin vetoamisen ohessa ei useinkaan haluta nähdä rakenteellista väkivaltaa tai köyhyyden taakse piiloutuvia elämänkohtaloita, jotka ovat usein olleet ihmisen yksilöllisen vaikutuspiirin ulkopuolella.

Kokousedustajien yhteisenä kokemuksena oli, että lähes kaikissa EU-maissa sosiaalitetuet ovat jääneet jälkeen yleisestä hintakehityksestä. Toisaalta monissa uusissa EU-maissa tukijärjestelmien rakenteet ovat jo sinällään lähes olemattomia. Ihmisarvoisen elämän eläminen pelkällä vähimmäistuella on vaikeaa läpi Euroopan.

Koko maanosan kattaviin euromääräisiin minimitoimeentulomalleihin suhtauduttiin yleisesti epäilevästi, koska todelliset elinkustannukset vaihtelevat laajasti jo eri maiden sisällä. Euroopan laajuiset vähimmäisstandarit voisivat siten johtaa jopa nykyisten sosiaalitetukien leikkauksiin.

Yksimielisiä kuitenkin oltiin siinä, että EU:n tulisi ottaa aktiivisempi rooli sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolesta puhujana. Syrjäytymisen ja köyhyyden vähentäminen ei saa jäädä pelkäksi kaunopuheisu-

Brysselin köyhyyskonferenssiin osallistuivat Jouni Parkkonen Espoosta, Anne Eriksson sosiaali- ja terveysministeriöstä, Heikki Karhu Nurmijärveltä, Satu Valkama Tampereelta ja konferenssin kansallinen koordinaattori Juha Mikkonen.

deksi vaan poliittisen tahdon olisi kiteydyttävä toiminnaksi. Ei tunnu vaikealta todeta, että suomalaisten rooli sosiaalisen Euroopan puolesta puhujina voisi olla huomattavasti nykyistä aktiivisempi.

Seitsemäs EU:n köyhyyskonferenssi oli järjestelyiltään ensiluokkainen ja avartava kokemus. Delegaattien aika kului suurilta osin työryhmäkeskusteluissa. Ilahduttavaa oli huomata, että läsnä olleet poliitikot ja EU-komission virkamiehet vaikuttivat olevan aidosti kiinnostuneita dialogista köyhyyttä kokeneiden eurooppalaisten kanssa.

Työryhmien keskustelut kirjattiin tarkkaan ja seminaariraportti julkaistiin syksyllä 2008. Raportti sisältää kattavan koonnin sosiaalipoliittisista ongelmakohtista sekä niiden ratkaisuehdotuksista. Tällä kertaa kohderyhmän itsensä määrittelemänä.

Juha Mikkonen

Kirjoittaja on EAPN-Finin hallituksen jäsen ja EU:n köyhyystapaamisen kansallinen koordinaattori 2008.